

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

KRUMSTRUP

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	28. november 2013
Besigtiget af:	Stefanie Høy Brink
Journalnummer:	2013-7.82.07/430-0001
Kommune:	Faaborg-Midtfyn Kommune
Adresse:	Krumstrupvej 10, 5750 Ringe
Betegnelse:	Krumstrup
Fredningsår:	1945
Omfang:	<i>Den trefløjede hovedbygning med mure foran gårdspladsen (slutn. af 1600-tallet, ombygget 1715 og senere, indgangstårnet ca. 1920)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Krumstrup er en herregård, der ligger tre km. sydøst for Ringe. Den gamle sognevej Krumstrupvej gennemskærer anlægget, således at den fredede hovedbygning ligger på den østlige side af vejen, og den trefløjede avlsgård ligger på den vestlige side. Avlsgården er ikke omfattet af fredningen. Hovedbygningen er beliggende på et voldsted omkranset af stensatte vandgrave. To broer forbinder voldstedet til Krumstrupvej og til den bagvedliggende have. Hovedbygningen er et trefløjet anlæg, der ligger med nordsydvendte gavle, og hvis sidelænger forbindes af en mur med en hvidmalet trælåge.

Sidefløjene er lavere end hovedfløjen, men alle dele af opført i grundmur, undtagen hovedfløjens haveside, der er opført i bindingsværk. Alle fløje er i en etage med en høj kælder og afsluttes af et rødt tegltag, der er opskalket mod havesiden. I hovedfløjenes rygning ses fire hvide skorstenspiber og to i hver af sidefløjenes. Bygningen hviler på en høj sokkel af tilhuggede granitsten, der er sortmalet mod havesiden. Sydfløjens sydside er groftpudset, hvorover, der er et gråmalet, profileret bånd. En del af soklen på hovedfløjens haveside har sokkel af kampesten. Hovedfløjen centrerer omkring et ottekantet tårn. Alle gavlene er kamtakke og fremstår med hvidmalede pudsdetaljer, herunder fremhævede kamtakker med savsnitsmønster øverst og sparrenkopsgesims nederst samt hjørnelisener. Kamtakkerne afsluttes af røde tegl. Facaderne er hvidmalede og afsluttes af en hovedgesims, der er udført med savsnit og sparrenkopper på sidefløjene og sparrenkopper i forskudte rækker på hovedfløjen. På hovedfløjen er en kældernedgang med en mørkegrøn revledør. Tårnets facade afsluttes af en sparrenkopsgesims og hviler på en kampestenssokkel. På hver side er et dekorativt hvidpudset blændingsfelt. I tårnet sidder en nyere, styltebuet, tofløjet og grønmalet fyldingsdør med opsproset overvindue. Foran sydfløjens midterparti findes en fritrappeløb med murede vanger og granittrin. Trappen har et enkelt trappeløb op til

stueetagen og et trappeløb til kælderen. Døren til stueetagen er en ældre, fyldingsdør med opsproset rude i den øverste del. Kælderdøren er en nyere fyldingsdør. Nordfløjen har tre mindre fritrætter med granittrin, hvoraf den østligste har murede vanger, der fører op til ældre fyldingsdøre, hvoraf den østligste er med opsproset rude i den øverste del. Alle døre er grønmaledede. Vinduerne er både ældre og nyere, men traditionelt udførte korspostvinduer med småopsprossede ruder og murede sålbænke. Kældervinduerne og overgavlene på hovedfløjen er udført som torammede, opsprossede vinduer. I tårnet er et korspostvindue på nord- og sydsiden, hvor den øverste ramme er rundbuet. På hver side er et cirkulært, opsproset vindue. I sidefløjenes gavle har vinduerne et rundbuet stik udført som savsnit. Alle vinduerne er hvidmalede.

Hovedfløjens haveside er opført i righoldigt, sortopstolpet bindingsværk med hvide tavler med en lav, muret frontispice midtfor. En friløbstrappe med vanger af kampesten og trin af granit fører op til en nyere, tofløjet havedør.

Muren har samme farve som facaden. Mod lågen stiger muren i tre kamtakker og afsluttes af et rødt, teglhængt tag. I muren er fem hvidmalede blændingsfelter på hver side. I den sydligste mur er desuden endnu et blændingsfelt i det andet ”kamtak”, hvor der er monteret en ældre klokke. En flisebelagt sti fører op til tårnet. Resten af gårdspladsen er belagt med pigsten og grus.

I det indre er bevaret en traditionel planløsning med køkken i kælderen i den sydlige sidelænge. Stuerne er placeret i hovedfløjen. I den nordlige sidelænge er det tidligere køkken samt mindre rum til opbevaring. Der er bevaret mange ældre bygningsdele og -detaljer, herunder fyldingsdøre med ældre gangtøj, blandt andet bukkehornsbeslag, låstøj og gerichter, vinduer med stormkroge og anverfere, brystningspaneler, pilastre om ildstederne, bræddegulve, loftsbjælker og -brædder, der nogle steder er støttet af profilerede knægte. I en stue er væggene beklædt med ældre linkrustatapet med blomstermotiv, og i forstuen ses et langt relief med træudskæringer. Der er bevaret ældre trapper med håndlister og balustre. Endvidere er mange ildsteder af forskellig type og datering bevaret, herunder en traditionel Morsø brændeovn, en ældre etageovn, porcelænskakkelovn, bekkasin, brændekomfur, en muret kamin samt en gruekedel.

I kælderen ses ældre murværk, kampesten, trækonstruktion samt pigstengulv. Tageetagen fremstår uudnyttet med synlig trækonstruktion og skorstene.

Den nordlige sidefløj er delt på midten. Den østlige ende, som har adgang til hovedfløjen er resterne af et tidligere køkken, hvor der står

et ældre brændekomfur samt et bagvedliggende fadebur. Den vestlige ende bruges til opbevaring.

— BYGNINGSHISTORIE

Skovgården Krumstrup var i begyndelsen af 1500-tallet en selvejerbondegård, men i 1533 blev den solgt til Christoffer Ottosen Hvidtfelt og fik derefter hovedgårdsstatus. Hovedbygningen er opført i løbet af 1600-årerne og ombygget i løbet af 1700-tallet. Omkring 1920 blev indgangstårnet påbygget.

— KILDER

Danske Slotte og Herregårde. Ny samling. Andet bind. Arthur G. Hassø (red.). Mogens Lebech: Krumstrup. Alfred G. Hassings Forlag, København, 1945.

Historisk atlas: [http://historiskatlas.dk/Krumstrup_\(99\)](http://historiskatlas.dk/Krumstrup_(99))

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Krumstrups miljømæssige værdi knytter sig til bygningernes beliggenhed på voldstedet omgivet af stensatte voldgrave, kun forbundet til omgivelserne af to broer, hvor de mere fremkommelige avlslænger ligger på den anden side af den gamle sognevej Krumstrupvej. Beliggenheden i det åbne landskab med omgivende marker og enge, vidner om herregårdens tidligere store jordbesiddelser, hvilket er med til at styrke den miljømæssige værdi.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi for Krumstrup knytter sig i det ydre til anlæggets prydede facade og beliggenheden på voldstedet, der klart adskiller sig fra de overfor liggende avlsbygninger, der med sine mere enkle fremtrædere har et funktionspræget udtryk. Krumstrup har træk fra flere stilperioder, hvilket vidner om anlæggets ombygninger gennem tiden, hvor forskellige arkitekturstrømninger har været dominerende. Spor fra renæssance fremtræder i form af den høje sokkel af tilhuggede kampesten og havesiden i rigt bindingsværk med gennemstukne bjælkeender. Spor fra klassicismen ses i den mere rolige facade, der begrænser decorationen til den rigt detaljerede hovedgesims og de symmetrisk placerede skorstenspiber. Kamtakkerne med pudsdecorationer, buestikken og tårnet vidner om den historicistiske periode, hvor man netop genoptog træk fra tidligere strømninger. De mange om- og tilbygninger vidner om, at

Krumstrup havde mange skiftende ejere, der alle har sat deres præg på bygninger og omgivelser i forhold til de gældende stilidealer.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig i det indre til den traditionelle planløsning med køkkenet og gruekedel i sidelængerne og forstue og stuer en suite i hovedfløjen. Hertil kommer de mange bevarede ildsteder fra forskellige perioder, de mange bevarede bygningsdele og detaljer, herunder brystningspaneler, fyldings- og revledøre, vinduer, brædegulve, loftsbjælker og -brædder, knægte, relieffet i forstuen, linkrustatapet, der blev en populær erstatning for gyldenlæder i 1700-tallet samt de ældre trapper, herunder den enkle trappe med udskårne balustre, der er ved køkkenet i sidefløjen og fører op til stuerne i hovedfløjen, de enkelte loftstrapper og så den nyere, let svungne trappe i forstuen, der alle vidner om herregårdens alder og udvikling.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi for Krumstrup knytter sig i det ydre til det helstøbte anlæg og symmetri mellem de tre længer, hvor de prydede kamtakker afslutter alle længer og giver anlægget et karakterfuldt udtryk, der forankres af de ubrudte tagflader med de symmetrisk placerede skorstene. Gavlenes dekorationer, den profilerede gesims samt facadens farvesammensætning giver bygningen en let reliefvirkning, der skaber en levende facade. Bindingsværket og broen over voldstedet til haven giver anlægget et idyllisk, roligt og mere åbent udtryk, der står i kontrast til de grundmurede sidefløje og facade, der med tårn og mur fremstår mere prægtigt og herskabeligt.

Den arkitektoniske værdi knytter sig i det indre til de mange bevarede interiørs, såsom linkrustatapet, relief i træ, brystningspaneler, pilastre, de forskellige fyldingsdøre med ældre greb og gangtøj, der alle ophøjer den arkitektoniske værdi.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

Krumstrups bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til det trefløjede anlæg med de kamtakke og pudsdekorerede gavle og indgangstårnet i midten, sidefløjenes opførelse i grundmur og hovedfløjenes opførelse i grundmur mod gårdsiden og righoldigt bindingsværk mod haven, med ubrudte, teglhængte tage og skorstenspiber. Hertil kommer de ældre bygningsdele og -detaljer, herunder vinduer, fyldings- og revledøre, trapper, fronton samt muren med blændingsfelter. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

De bærende fredningsværdier knytter sig i det indre til den traditionelle planløsning med køkkener og gruekedel i sidefløje og stuer i hovedfløjen med de ældre og traditionelt udførte bygningsdele og -detaljer, herunder bræddegulve, synlige og inddækkede loftsbjælker og -brædder, profilerede knægte, brystningspaneler, relieffer, linkrustatapet, pilastre, fyldingsdøre, gangtøj, gerichter og greb samt ildstederne og brændekomfuret. Desuden kælderens under hovedfløjen med synlige konstruktioner og murede vægge og kampestensfundament, samt de uudnyttede lofter med synlig trækonstruktion og skorstene. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Det anbefales, at facaden afrenses for plasticmaling og kalkes på traditionel vis.